

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Capita Pietatis Christianæ, Interrogationibus Et
Responsionibus vsitatis in Catechetica Methodo ita
explicata, vt breuem sed integram hypotyposin doctrinæ
purioris complectantur**

Ferinarius, Johannes

Magdeburgi

VD16 W 3078

Quartvm Praeceptvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36195

est castus, & semper detestatur confusiones libi-
dinum.

4. Illa obedientia etiam erit eterna.

5. Vox Christi de similitudine secundæ tabulæ
est opposita errori Hypocritarum omnium temporum,
qui præferunt ceremonias, laboribus Oeconomicis &
politicis, a Deo mandatis. Sicut Monachi suos stultos
ritus nominarunt perfectiones, & prætulcrunt eos gu-
bernationi Danielis, aut Iosephi in Aegypto.

Q V A R T V M P R A E C E
P T V M.

I. Admonitio de contextu secundæ
tabulæ cum prima.

Primus gradus sapientiæ est: Vera Dei agnitio,
& viuificari a Deo, lucente in homine.

Secundus gradus est, intelligere ordinem, quem
Deus sanxit inter homines. Et conformitas cum vol-
untate Diuina, quæ vult hunc ordinem seruari, nomi-
natur iustitia.

Deus condidit homines, vt sint non vt pereant,
& vt in illis sit conformitas & sua sapientia, & iustis-
tia. Ergo vult parentes gignere, & sobolem seruare,
parentes diligere a sobole. Vult hominem non trucidari,
non spoliari, ne fame pereat. Et vult hominem Deo
esse conformem, in castitate & veritate.

2. Quæ est sententia quarti præ-
cepti

E 3

Quarta

Quartum præceptum præcipit de vocatione, & instituit consociationem in hac civili consuetudine hominum. Constituit ordinem personarum, ut aliæ sint persone gubernantes, aliæ illis obediens.

Primus gradus imperij, est autoritas parentum. Et in hoc præceptum includitur obedientia debita legitimis Magistratibus, quibus Deus tradidit locum parentum.

Præcipitur de honore, quia illud est summus gradus obedientiæ.

Quid est honor in genere ?

Honor est in anima noticia, approbans aliquid propter mandatum Dei, & quia Deus ei communicavit sapientiam suam, & iusticiam, aut quia est organum sapientiæ, & iusticiæ Dei. Et est diligere illud, iuxta ordinem à Deo sancitum.

Quid est honor erga Magistratum ?

Est noticia, quæ agnoscit, & fatetur ordinem politicum esse opus Dei, & conservari à Deo, & magistratum esse custodem legis Dei, & in hac custodia conspici præsentiam Dei, in genere humano, & lucere sapientiam, & iusticiam Dei in ea, & est diligere ordinem, & personas habentes negotia rectè faciendi, quæ sunt organa diuini ordinis, & sic diligere, ut nos illi fastigio subijciamus, iuxta præceptum Dei. Petere à Deo, ut ipse sit custos huius ordinis, & regat eos, quibus tradidit imperium, cum qua noticia in mem-

te &

te, & subiectione in voluntate, coniuncta sunt externa signa honoris, & obedientiae, iusto ordine.

Facito Analyfin definitionis, & nomina gradus honoris.

Vocabulum honoris, tres gradus complectitur.

1. Reuerentiam in mente propter Deum, quae intelligit hunc ordinem esse opus diuinum, & propter Deum veneratur hunc ordinem, & subijcit se parentibus & Magistratibus, ordine diuino.

2. Gradus est, externa obedientia, in omnibus officijs, & in omni gestu. Quia externus gestus est signum obedientiae interioris sicut flectere genua, & nudare caput, est signum subiectionis & interioris reuerentiae in corde.

3. Gradus honoris est ἐπιείκεια, in tolerandis quibusdam oneribus grauioribus, quae vel à parentum infirmitate oriuntur, vel comitantur arumnas imperiorum.

Nunc discant iuniores explicare vsitata argumenta:

Iniuria non sunt à Deo.

In imperijs multae sunt iniuriae.

Ergo imperia non sunt à Deo.

Respondeo: Nego consequentiam, & ratio est, Quia plus est in conclusione, quam in praemissis, Sic enim debet inferri: Ergo illae confusiones in imperijs non sunt à Deo: Sed oriuntur à mala voluntate Diabolorum.

E 4

bolorum.

bolorum, & hominum, qui turbant ordinem à Deo institutum.

Necesse est igitur discernere res, & personas. Res est ipse ordo, qui complectitur leges honestas, iudicia, iustas pœnas, distinctionem dominiorum, contractuum, conseruationem communis societatis. Iste ordo est testimonium sapientiæ, iustitiæ & præsentis Dei inter homines. Huius ordinis quantum reliquum est, verè à Deo conseruatur, etiam & aliqua partes lacerantur, Vt etsi Lupi aliquas oues rapiunt, tamen diligentia pastoris, magna pars gregis seruatur.

Constituto hoc discrimine, queritur, quæ persone tolerandæ sint, quæ sint ipsarum officia, quomodo eis debeat obediencia, quæ non sint tolerandæ, & quo ordine sint remouendæ?

Quæ est definitio Magistratus Politici?

Magistratus est custos Legis. Hæc definitio Aristotelis vera est, si rectè intelligatur. Est custos legis, videlicet, Decalogi, in utraq; tabula, quoad externam disciplinam.

Quæ est altera definitio?

Magistratus est persona, ordinata à Deo, ad defensionem Legis, & disciplinæ, in hac ciuili societate hominum, habens mandatum, ut puniat gladio, id est, pœnis corporalibus contumaces.

Quid est bonus Magistratus?

Est

Est qui habent $\pi\epsilon\omicron\alpha\iota\zeta\epsilon\sigma\iota\pi$ iusta faciendi, & plerunq; iusta facit, etiamsi aliquando labitur, aut in aliqua parte ist negligentior, aut asperior, quam esse debebat.

Hoc modo definiuntur omnia officia personarum. Ut:

Quid est bonus Scolasticus?

Est persona, à Deo vocata ad discendum, propter conservationem doctrinæ ad posteritatem, ad gloriam Dei, ad salutem communem & priuatam, habens $\pi\epsilon\omicron\alpha\iota\zeta\epsilon\sigma\iota\pi$ faciendi officium, & plerunq; rectè facit, etsi aliquando cessat.

Vnde sumuntur istæ Definitiones?

Ex duobus dictis scripturæ:

1. Est Pauli. 1. Corinth. 4. Hoc requiritur, ut fideles simus.

Quas virtutes compræhendit Fidelitas?

Scientiam eius rei, quam quisq; profitetur, & in administratione diligentiam. Excludit autem affectatam ignorantiam, & affectatam negligentiam.

2. Alterum dictum est Salomonis: Non est iustus in terra, qui benefaciens non etiam peccet.

Quæ sunt officia Magistratus Politici?

Quatuor sunt.

1. Magistratus sit vox totius Decalogi, rectè intellecti, quod ad externam disciplinam attinet.

E 5

2. Sit

2. Sit executor Legis diuine, legitime punitur in corporali facientes contra Decalogum.

3. Addat aliquas leges, quæ sint determinationes circumstantiarum, non expressarum in Decalogo: nec tamen pugnent cum Decalogo.

4. Sit executor etiam propriarum Legum.

Quod est vinculum obedientiæ?

Duplex est vinculum obedientiæ Legum civilium,

Alterum est obligatio ad pœnam corporalem, qua Magistratus cohercet, & punit contumaces legitimo ordine.

Alterum est reatus conscientiæ coram Deo, Nam conscientia in eo, qui non vult obedire legitimis imperijs, fit saucia coram Deo. Et contumax effundit Spiritum sanctum, admittit peccatum mortale, & fit reus æternæ pœnæ. Testimonium illustre est in 13. Capite ad Romanos: Necessè est obedire, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam. Propter iram, id est, propter pœnam corporalem. Propter conscientiam, id est, conscientia fit rea coram Deo, propter contumaciam.

Contra:

Nemo potest mandare sub pœna, quam non potest exequi.

Homo non potest exequi æternas pœnas.

Ergo edicta Magistratus non obligant ad pœnas æternas.

Respondeo ad Maiorem: Nemo potest mandare sub

sub pœna, quam non potest exequi, scilicet sola humana auctoritate, sicut in ministerio Euangelij nemo potest humana auctoritate remittere peccata.

Minor: Homo non potest exequi æternas pœnas, Concedo: sine Deo autore politicæ potestatis, & custode huius ordinis etiam in executione pœnarum. Non igitur homo, sed Deus, qui est autor gubernationis, & sub pœna æterna mandat obedientiam, exequitur pœnam, quam ipse sanxit, cum expressâ voce nos imprijs politicis subicit & testatus est potestatem politicam non tamen esse humanam auctoritatem sed organum, per quod ipse vincula ciuiliſ societatis conseruat.

Quæ est meta obedientiæ?

Omnibus edictis Politici Magistratus obtemperandum est, non pugnantibus cum verbo Dei. Si verò Magistratus mandet rem prohibitam lege Dei, veritas Dei anteferenda est edictis magistratum, iuxta regulam: Necessè est Deo magis obedire, quàm hominibus: Sic in Babylone rectè fecerunt tres viri, qui statum adorare noluerunt: Sed de seruitute corporum, & expilationibus facultatum, quanquam duræ sunt & iniuste, tamè sciat populus communes illas infirmitates in Magistratibus bonis seu mediocribus tolerandas esse, de quibus dixit Petrus: Obedite Dominis, non solum bonis & æquis, sed etiam morosis & durioribus.

Quid est malus Magistratus?

Tyrans

Tyrannus est, qui habent $\pi\rho\alpha\lambda\gamma\epsilon\sigma\iota\mu$ scelerate faciendi, & in praeceptis rebus scelerate facit, etiamsi interdum aliquid iuste facit. Hic teneatur Regula: Cum ministri Euangelij aut alij priuati homines in confessione verae doctrinae non defenduntur à legitimis Magistratibus, nequaquam moueant seditiones, sed iniurias & supplicia patienter ferant, sicut de hac patientia consolationes plurimae traditae sunt, ut sciamus eam Deo placere, iuxta dicta Matth. 6. Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. Item: Psal. 116. Preciosa in conspectu Domini mors sanctorum eius. At potestas politica legitimo modo Ecclesias tueri aduersus iniurias atroces & notorias, cum potest, debet, iuxta illud Prouerb. 29. Eripe eos, qui ducuntur ad mortem. Si dicis, vires non suppetunt, Qui inspector est cordis ipse intelligit.

3. Admonitio de Antithesi.

1. Reprehendenda est $\kappa\alpha\tau\omicron\sigma\kappa\lambda\iota\sigma\iota\alpha$ Pontificiorum, qui imitatione potestatis politicae, constituunt regna in Ecclesia.

Ita argumentantur.

Non debetur minor reuerentia Ecclesiastica potestati, quam politicae.

Legum politicarum violatio, est peccatum mortale.

Ergo & traditionum in Ecclesia.

Respondeo: Concedo Maiorem de reuerentia, sicut casu

ent eam Deus ordinavit. Ordinavit autem, ut debeatur obedientia ministris Evangelij, in omnibus, quæ sunt iuris divini. Ordinationes vero humana autoritate factæ, quæ nominantur traditiones, sunt intelligendæ sine opinione cultus, & sine opinione necessitatis, ut dicitur: Nemo vos arguat in cibo, aut potu, aut vicibus Festorum.

Deinde exemplum de legibus politicis est dissimile, Quia Deus armavit potestatem Politicam, autoritate condendi proprias Leges, quæ non pugnant cum iure divino, & illis debetur obedientia. Sed Evangelium sancit hanc libertatem, ut traditiones humanæ intelligantur, sine opinione cultus & necessitatis.

Reliqua peccata pugnantia cum hoc Præcepto.

In Parentibus ἀσὸργία, non alere sobolem, non docere, non regere. In Magistratibus, non curare, ut populus de Deo rectè doceatur, non rectè exercere iudicia, imperare iniusta, movere non necessaria bella.

Peccata in sobole: ἀσὸργία erga cognatos. In subditis: Non obedire iustis imperijs, cavillari Leges, non petere à Deo gubernationem Politicæ societatis.

Q V I N T V M P R A E C E P T V M.

I. Caput, de ordine.

Secunda tabula exorsa est à Parentibus, tanquam à stirpe societatis, & ab ipso governatore inter homines.